

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Værker i tolv bind 9: Niels Klim

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 9: Niels Klim", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 9: Niels Klim*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 391. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg09-shoot-idm139856960192064/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 9: Niels Klim

MORALSKE FABLER

kunde enten ikke see saadanne Fejl, eller de søgte at undskyldte dem. Men, da han een og anden gang siden søgte at signalisere sig ved Gierninger, som burte have erhvervet ham Ære, Berømmelse, og alle Dyr's Affection, skiønnede ikke alleene ingen derpaa, men tvertimod alle søgte, enten at forringe eller ved Udtolkninger at sværte de samme, saa at virkelige Dyder bleve giorte til Fejl. Hiorten blev herover gandske forvildet, saasom han kunde ligesaa lidet begribe det eene som det andet. Han aabnede sig herudi for en gammel fornuftig og udi Verdens Løb erfarend Katt. Den samme sagde da: Kiære Ven! Jeg merker at du ikke kiender Verden ret, og at du ikke veed hvad Jalousie og Avind udvirker: Ingen staaer større Fare for at tabe Yndest blant Dyr og Mennesker end den, der ved glimrende Dyder stræber at vinde dem.

Fabelen lærer, at Kattens Morale er vel grundet, og at det ved utallige Exempler af Historier og Erfarenhed kand bestyrkes. Men, endskiont Dydens Vey er fuld af Knorter, og priselige Gierninger ere gemeenligen gelejdede af Avind, saa bør man derfor ikke lade sig afskrække; men eftertænke, at Dyd da ret fortjener Navn af Dyd, naar den exerceres med den Øvendes Skade.

136. Fabel.

Bondens Samtale med Caninen.

En Bonde talde engang med en Canin, og spurte om Skovens verdslige og geistlige Tilstand. Caninen underrettede ham derom og sagde, at de smaa og svage Dyr undertrykkes her af de store og sterke. Bonden svarede da, at det gaaer ligedan til iblant Mennesker. Videre sagde Caninen: Man reflecterer her ikke meget paa Dyd og Forstand; thi et Æsel kand ligesaa snart komme fort, som det fornuftigste Dyr. Ligeledes blant Mennesker, svarede Bonden; thi mange vigtige Embeder beklædes hos os af tobeenede Æsler. Visse Dyr, sagde Caninen, blant os igien-nemhegle de Synder og Misgierninger, som de hver Dag

MORALSKE FABLER

selv bedrive. Ligeledes skeer det hos os, sagde Bonden. Daarlighed og Forfængelighed, sagde Caninen, tiltager hos os med Alderen: Paa et Haar ligeledes hos os, svarede Bonden; thi Mennesker blive ikke ret galne førend de blive gamle. Hos os, sagde Caninen, regierer blant andet den Daarlighed, at visse Dyr søge om at kaldes det de ikke ere, som for Exempel, et Æsel søger om at have Titel af en Elephant, og en Ugle at kaldes en Nattergal. Hvor lige ere vi ikke udi Alting, svarede Bonden, hos os søge de, som ere fødte skevbeenede og krogryggede om at kaldes velbaarne. Ægteskab er blant Dyr, sagde Caninen, ikke andet end et Kræmmerie; thi man spørger hverken om Dyd eller Forstand, men alleene om hvad een haver til beste, derfor gaaer det ofte saa til, som det gaaer. Derudi ere vi og hinanden lige, svarede Bonden; thi Mennesker, som ville gifte sig, spørge ikke om Personen, men om Medgiften: Derfor gaaer det og som det gaaer. Jeg vil nu ikke meere spørge om Dyrenes Sæder og Levemaader, sagde Bonden; men siig mig hvad Troe haver man udi Skoven? Her ere lige saa mange Religioner, svarede Caninen, som her er Art og Slægt af Dyr og Fugle. Og hos os, sagde Bonden, helst udi de store Stæder, ere lige saa mange Religioner som Hoveder; men hvilken Religion, fortfoer han, holdes blant eder for den rette? Den rette Troe, svarede Caninen, holdes at være den, som udi almindelige Forsamlinger efter de fleeste Stemmer er funden for godt at være den rette. Men der findes utallige Dyr og Fugle, som saadant ikke ville antage og erkiende, saa at derudover store Uroeligheder forarsages; dog ere visse heele Slægter af Dyr som uden ringeste Scrupel troe alt hvad som efter de fleeste Stemmer er paalagt dem at troe; thi man hører ingen Religions-Tvistigheder iblant Østers, Snegle og Muldvarpe. Og er det i den Henseende, at de bæres med den Titel af de Orthodoxe Creature. Lige-saadan Berømmelse, sagde Bonden, legges paa vore Bønder og Kullsviere, hvorpaa han tog Afskeed med Caninen, og takkede for god Underretning.

MORALSKE FABLER

137. Fabel.

Abens ugrundede Klagemaal.

Beveren forfattede engang et Skue-Spill, hvorudi han paa en skiemtsom Maade afmaalede Dyr og Fugles Fejl og Daarligheder i Almindelighed; Alle rosende Verket, saasom de holdte det at være ikke mindre uskyldigt end nyttigt. Aben alleene besværgede sig heftigen derover, sigende, det heele Verk at sigte paa sig: Han agtede derfor at indgive Klagemaal over Autor, og raadførte sig med en Biørn om hvad Satisfaction han skulde paastaae: Biørnen sagde da: Kiære Morten! Jeg tør sværge paa, at Autor aldrig haver tænkt paa dig. Betænk kiære, at det er fast en Umuelighed at giøre nogen Comœdie uden man i alle Scener treffer en Abe. Aben svarede da: Hvis jeg ingen Ret kand faae, skal jeg selv forfatte et Skue-Spill, for at hevne mig over Beveren. Ach, ach! sagde Biørnen, en Comœdie kand lettere skrives om en Abe, end den kand forfattes af en Abe.

138. Fabel.

Om den fængslede Biørn.

En Biørn blev engang formedelst en Misgiærning fængslet og indsluttet udi et lidet skrøbeligt Fange-Huus. Ræven, som saadant saae, sagde til Vagterne: I holde Vagt over Fængslet, at Fangen skal ikke undflye, holder heller fast paa Fangen, at Fængslet ikke skal løbe bort.

139. Fabel.

Storkens og Høgens Moralske Taler.

Paafuglen satte engang en Priis, som skulde gives den, der holdt den fyndigste Tale udi en Moralsk Materie. Adskillige Fugle lode sig da høre; men ingen signaliserede sig saa meget, som Storken og Høgen, thi deres Taler vare saa sterk udarbejdede, at de fleeste Tilhørere ikke kunde giette sig til, hvilken af dem Priisen vilde tilfalde. Efterat